

Nd.

45. Frumvarp til laga

um dómsmálastörf, lögreglustjórn, gjaldheimtu o. fl. í Reykjavík.

(Lagt fyrir Alþingi á 62. löggjafarþingi, 1943.)

1. gr.

Í Reykjavík skulu vera borgardómaraembætti, borgarfégetaembætti, sakadómaraembætti, lögreglustjóraembætti og tollstjóraembætti. — Ríkisstjóri veitir þessi embætti, og skulu embættismennirnir fullnægja lögmæltum skilyrðum til skipunar í héraðsdómaraembætti.

2. gr.

Borgardómari fer með einkamál (sbr. þó 4. gr.), þar á meðal formennsku dóma í fasteignamálum, borgaralega hjónavigslu, hjónaskilnaðarmál, kvaðning

matsmanna og skoðunar í dómi og utan dóms, skipun opinberra starfsmanna, sem hingað til hafa verið skipaðir af lögmanni, og úrskurðun fátækramála.

3. gr.

Borgarfógeti fer með fógetagerðir, uppboð, skiptamál, veðmálabókahald, skráning firma og félaga, mælingu og skráningu skipa, notarialgerðir, yfirfjárráð, afgreiðslu leyfisbréfa til setu í óskiptu húsi og alþingiskosningar.

Þinglýsing sú og aflýsing, er í 7. og 13. gr. laga nr. 30 1928 getur, eru afnumdar í Reykjavík, enda hefur greinargerð um skjal í veðmálaskrár sama gildi sem þinglýsing og aflýsing höfðu eftir nefndum lagagreinum. Gera skal vikulega skrá um öll innrituð og aflýst skjöl, og skal hún liggja frammi á skrifstofu borgarfógeta næstu viku, enda getur dómismálaráðherra ákveðið birtingu hennar vikulega í opinberu blaði.

4. gr.

Sakadómari fer með opinber mál og barnsfaðernismál, rannsókn þeirra fyrir dómi og utan dóms og dómsuppsögn, uppkvaðning meðlagsúrskurða, framkvæmd refsidóma, stjórn rannsóknarlögreglu og umsjón hegningarhúss.

5. gr.

Lögreglustjóri fer með lögreglustjórn (sbr. þó 4. gr.), strandmál, útlendingaefirlit, heilbrigðismál og útgáfu vegabréfa.

6. gr.

Tollstjóri hefur forstjórn tollgæzlu, innheimtu á sköttum og tollum til ríkissjóðs, ellistyrktarsjóðsgjöldum, gjöldum til tryggingarstofnunar ríkisins, þ. á m. slysatryggingargjöldum sjómanna, afgreiðslu skipa og innheimtu skipagjalda, lögskráning skipshafna, afgreiðslu vottorða um uppruna vöru, svo og innheimtu þeirra gjalda, er hann nú annast eða ráðherra felur honum.

7. gr.

Ráðherra úrskurðar annars, hver störf skuli lögð undir þessi embætti, og setur reglugerð um samvinnu almennrar lögreglu og rannsóknarlögreglu.

8. gr.

Viðey telst til umdæmis Reykjavíkur um tollgæzlu og lögreglustjórn.

9. gr.

Fjármálaráðherra ákveður í reglugerð um framkvæmd tollgæzlu, tölu tollvarða, skil á innheimtufé og innheimtulaun af uppboðsandvirði.

10. gr.

Borgardómari, borgarfógeti, sakadómari, lögreglustjóri og tollstjóri hafa að byrjunarlaunum 8000 krónur, en launin hækka eftir annað, fjórða og sjötta ár í þessari röð, um 300 krónur, 300 krónur og 400 krónur, upp í 9000 krónur.

Kostnaður við rekstur embætta þessara greiðist úr ríkissjóði. Allar aukatekjur, sem embættunum fylgja, skulu renna í ríkissjóð. Allt það fé, sem embættismenn þessir hafa undir höndum vegna embættis síns, skal ávaxta til hagnaðar eigendum þess.

11. gr.

Ofangreindir embættismenn skulu fá sér skipaða fulltrúa til að framkvæma störf varðandi embættin, eftir því sem nauðsyn krefur.

12. gr.

Með lögum þessum falla eftirtalin lagaákvæði úr gildi:

Lög nr. 67 31. des. 1939, um dómsmálastörf, lögreglustjórn, gjaldheimtu o. fl. í Reykjavík.

Lög nr. 35 2. nóv. 1914, 8. gr., um mælingu og skrásetningu lóða og landa í lög-sagnarumdæmi Reykjavíkur; lög nr. 35 20. júní 1923, 1. og 2. gr., um breyting á sömu lögum, svo og önnur þau ákvæði, er brjóta í hág við lög þessi.

13. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1944.

Greinargerð.

Lagafrumvarp þetta er að miklu leyti samhljóða gildandi lögum um dómsmála-störf, lögreglustjórn, gjaldheimtu o. fl. í Reykjavík. Megin-breytingin er í því fólgín, að hér er gert ráð fyrir skiptingu á núverandi lögmannsembætti. Verður að telja, að brýn nauðsyn sé til, að því embætti sé skipt nú þegar, þar sem það er orðið mjög viðamikíð, og veldur þar um hinn öri vöxtur Reykjavíkur (m. a. vegna stækkunar lögsagnarumdæmisins) og hin víðtæku viðskipti, sem þar fara fram. Þess er og að gæta, að flest hinna stærri mála utan af landi eru rekin fyrir dómi í Reykjavík, og eru því flest einkamál hér á landi dæmd þar. Það er því fyllilega tímabært og miðar að auknu öryggi um meðferð dómsvalds, að dómsmálin í Reykjavík séu aðgreind frá öðrum málum, eftir því sem unnt er, enda mun bæði hæstiréttur og Málflutnings-mannafélag Íslands vera meðmælt breytingum í þessa átt. Skipting sú, sem tiltekin er í frumvarpinu, verður að teljast hagkvæmust, eins og á stendur.

Um hinar einstöku greinar frv. þykir að öðru leyti rétt að taka þetta fram:

Um 1. gr.

Hér eru tilgreindir hinir tveir nýju embættismenn, er koma eiga í stað lögmanns. — Felld er burtu undanþáguheimild sú, sem er í lögum nr. 67 1939 varðandi lögreglu-stjórnann í Reykjavík, en sú breyting haggar að sjálfsgöðu ekki við skipun núverandi lögreglustjóra í það embætti samkvæmt þágildandi lagaheimild.

Um 2. gr.

Hér eru tiltekin þau mál, sem borgardómi á að fara með, og eru það fyrst og fremst einkamálin (að undanteknum barnsfaðernismálum), en auk þess nokkrir aðrir málaflokkar, sem rétt þykir að lúti þessu embætti. Sú breyting er gerð frá nú-gildandi lögum, að ætlazt er til, að borgardómari sé formaður í dómi um fasteigna-mál í Reykjavík, og eru þar að lútandi sérákvæði laga nr. 35 1914 og 35 1923 þar með felld úr gildi, enda verður að telja eðlilegast, að þessi embættismaður hafi einnig forsæti í slíkum dómi. Um meðferð fasteignamála í Reykjavík gilda þá framvegis reglur laga nr. 41 1919, um landamerki o. fl. (sbr. og 221. gr. laga nr. 85 1936, um meðferð einkamála í héraði).

Um 3. gr.

Hér eru tiltekin þau mál, sem borgarfégeti á að fara með, og er þeirra á meðal veðmálabókahald. Upplestur sá um þinglýst og aflýst skjöl, sem fram fer á bæjarþingi samkvæmt ákvæðum laga nr. 30 1928, er orðinn formsatriði eitt, sem ekki getur talizt hafa neina þýðingu. Er því lagt til, að þeim ákvæðum þinglýsingarlaganna sé breytt á þann hátt, sem segir í 2. málsgr. 3. gr.

Um 4.—13. gr.

Þurfa ekki skýringar við.